

Hvite duker er ingen garanti for reine arbeidsforhold:

Skitne bransjer

Pål Hellesnes
FOKUS

Tirsdag arrangerte LO-forbundet NTL en dagskonferanse med tittelen «Et kriminelt arbeidsliv?». Timingen kunne knapt vært bedre. I flere uker har vi kunnet lese bekymringsmeldinger i media om at bunnen virkelig er i ferd med å falle ut av deler av arbeidsmarkedet. Offentlige tilsynsmyndigheter, fagbevegelse og arbeidsgivere er samstemte i advarslene om at reine mafiatilstander griper om seg i enkelte sektorer, ikke minst byggebransjen.

Det kan virke underlig at det er NTL, som i all hovedsak organiserer statsansatte, som tar opp hansken. Men det har sin forklaring: Det er NTL-medlemmer som bemanner skatteetaten, arbeidstilsynet og en rekke andre offentlige organer som på ulikt vis skal ha kontrollfunksjoner i de bransjene der sosial dumping griper om seg. I tillegg er forbundene i offentlig sektor smertelig klar over at det vil være så å si umulig å opprettholde både velferdsordninger for alle, og gode vilkår for offentlig ansatte, om arbeidslivet i privat sektor går til hundene.

Det er en til tider skrikende kontrast mellom de offisielle fortellingene om det gode norske

arbeidslivet, og den realiteten man får høre om som arbeidslivsjournalist. I den offisielle fortellingen har Norge et arbeidsliv med sterke fagforeninger, strenge reguleringer og gode vilkår. Denne fortellingen er ikke løgn. Men den viser ikke hele bildet. I stadig voksende deler av arbeidslivet er de fleste av elementene i den «norske modellen» mangelvare.

Eva Jensen, regionalt verneombud for ansatte i reinhold og hotell- og restaurantbransjene i Trondheimsområdet, kunne servere oss ferske skrekkeeksempler: Ansatte som har jobbet 327 timer på en måned, uten ei krone i overtidsbetaling. Ansatte som får utlevert arbeidskontrakter der det står svart på hvitt at arbeid

«Alle er enige om at det har skjedd et taktskifte etter EUs østutvidelse»

ut over vanlig arbeidstid ikke gir overtidsbetaling.

Mange tenker at slike eksempler finnes på lugubre kafeer eller gatekjøkken, men hvite duker er ingen garanti for reine arbeidsforhold. Arbeidstilsynet har avdekket sterkt kritikkverdige forhold ved prestisjefylte steder som Maaemo og Bølgen & Moi. Onsdag fortalte italienske Matteo Stornaiuolo i Klassekampen om hvordan søreuropeere utnyttes grovt i serveringsbransjen i Oslo, gjerne i fancy serveringssteder der de velbemidlede nyter sin cava.

Svart arbeid og dårlige arbeidsforhold er ikke noe nytt i Norge. Men

alle er enige om at det har skjedd et taktskifte etter EUs østutvidelse. Etter finanskrisa har søreuropeerne kommet i tillegg til østeuropeerne i arbeidslivets nederste sjikt. Det er spesielt i byggebransjen, transportsektoren, i reinhold og i hotell- og restaurant vi ser det NTL kaller «kriminelt arbeidsliv». Det er også bransjene der arbeidsinnvanderne lettest får innpass.

Interessant nok har utviklinga de siste årene også satt sine spor på arbeidsgiversida. Fra å ha kalt fagbevegelsens advarsler alarmisme, har de i flere bransjer nå gått i kompaniskap med de tillitsvalgte i å rope varsko. I byggebransjen, i transport og i reinhold har arbeidsgiverforeninger krevd sterkere tiltak fra myndighetene for å

bremse utviklinga. De frykter at deres næringsgrunnlag skal undergraves. Samtidig er de store arbeidsgiverorganisasjonene NHO og

Virke fortsatt skeptiske til mange tiltak mot sosial dumping den avtroppende rødgrønne regjeringen har innført.

De kommende politiske arkitektene i norsk arbeidsliv sitter for tida bak lukkede dører i Nydalen. På flere punkter har de sagt seg enige med NHO og Virke i at de rødgrønne partiene har tatt for hardt i i sine tiltak mot sosial dumping. For dem som deltok på NTLs konferanse ligger det nok nærmere å tenke at de ikke har tatt hardt nok i.